Nik Trontelj

Periodična publikacija *Žica*

Taboriščni list *Žica* je leta 1947 (junij – oktober) izhajal vsako nedeljo v begunskem taborišču Münster in nato Seedorf. Taborišče Münster, begunsko taborišče z zavezniško upravo, je bilo eno izmed večjih zbirnih centrov v britanski okupacijski coni v povojni Nemčiji, kjer se je kljub težkim bivanjskim razmeram in obdanosti z bodečo žico (od tod ime lista!) razvilo bogato kulturno življenje.

Glede na uvodno izjavo uredništva se je časopis zavestno umaknil od predhodnega zgleda begunskega časopisja v Eboliju (npr. lista *Mi in svet* in *Jugoslovanski vestnik*). Kaj je to tedaj pomenilo? *Žica* ni hotela biti intelektualno–politični časopis, ki bi s strokovnimi članki prinašal sliko domačih in mednarodnih razmer, ampak pragmatično kulturno glasilo, namenjeno povezovanju taboriščnikov in premagovanju vsakodnevnih izzivov življenja begunske skupnosti. Njegov cilj je bil »kratkočasiti, učiti, vzgajati in navajati k duševnemu delu«, kot beremo v pismu uredništva generalu Ivanu Prezlju – Andreju, nekdanjemu poveljniku četniške slovenske Jugoslovanske vojske v domovini in Slovenske narodne vojske (monarhistično odporniško gibanje). To ne pomeni, da list ni vseboval političnih tem – nasprotno, nastal je znotraj skupnosti, ki je bila povezana s protikomunistično vojaško emigrantsko strukturo in je v svojem razmišljanju izhajal iz njenih stališč –, le da je več prostora namenil dejavnostim, ustvarjalnosti, izobraževanju in dobremu počutju beguncev. Prav vsak od njih je bil povabljen k sodelovanju pri oblikovanju glasila s pisanjem prispevkov. *Žica* je vsaj v začetnem obdobju izhajanja zmanjšala pregled in obravnavo velikih političnih vprašanj s strani strokovnjakov ter se bolj posvetila teži begunskega življenja in dala besedo običajnemu taboriščniku. Tudi zato je v rubrikah mogoče najti lahkotnejše vsebine, več humorja, anekdot, zapisov o športu, tehniki, novicah iz taborišč itd.

Od julija 1947 (6. številka) se zaradi negotovega položaja beguncev poleg rednih rubrik pojavi več političnih tem, zlasti daljši politični komentarji o temah, ki so bile pomembne zanje in njihovo usodo. Tako je bilo objavljeno pismo Vladka Mačka ameriškemu predsedniku Trumanu o političnih razmerah v Jugoslaviji in zahtevi po svobodnih volitvah. Zdi se, da namen *Žice* ni bil toliko propagandni, temveč usmerjen k politični in državljanski vzgoji taboriščnikov.

List vsebuje malo neposredno krščanskih vsebin, a se krščanska osnova svetovnega nazora ustvarjalcev revije kaže v razumevanju demokracije kot političnega izraza globoke krščanske antropologije. Ob sklicevanju na T. G. Masaryka demokracija zanje raste iz vere v človeka kot duhovnega bitja z neumrljivo dušo, ki se v ljubezni povezuje z bližnjimi. Demokracija je uresničevanje božjega reda na zemlji.

Žica ni bilo le propagandno protikomunistično glasilo, temveč tudi prostor političnega in narodnega samopremisleka. Pisci so bili večkrat kritični do nezmožnosti usklajenega delovanja protikomunistične strani. Za svoje uspešno delovanje so poudarjali pomen moralne prenove, narodne zavesti in izobraževanja. Politična usmeritev *Žice* se tako prepleta s širšim prizadevanjem za oblikovanje slovenskega človeka in družbe.